

Kulttuuriministeri Petri Honkonen kannustaa kaikkia suomalaisia kulttuurin pariin

Ari Tulla

Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen kertoo ajankohtaisessa Suomen Lomapostin haastattelussa muun muassa kulttuurin merkityksestä suomalaisille ja miten kulttuuriala toipuu korona-ajan rajoitusten jälkeen. Honkonen kertoo jatkavansa edeltäjänsä Antti Kurvisen aloittamaa kulttuurin jälleenrakennustyötä.

Ministeri Honkonen on myös Keskustan varapuheenjohtaja, koulutukseltaan historian ja yhteiskuntaopin opettaja (FM) Saarijärveltä Keski-Suomesta. Hän on toisen kauden kansanedustaja Keskustan eduskuntaryhmässä.

– Olen juuriltani keskisuomalainen. Juuret ovat minulle tärkeä asia. Ne merkitsevät minulle rakautta tätä maata ja sen ihmisiä kohtaan. Niihin on myös hyvä turvata kansainvälisiä tehtäviä hoitessa, toteaa Honkonen.

– Suomalainen taide ja kulttuuri ovat olleet maailmalla tunnettuja, joskin suuressa mittakaavassa olemme toki pieni tekijä. Potentiaalia Suomella on valtavasti. Hyviä esimerkkejä näkyvistä aloista ovat mm. muotoilu ja arkkitehtuuri. Samoin vaikkapa suomalaiset kapellimestarit ovat tunnettuja, arvostettuja ja kysytyjä maailmalla.

– Parasta, mitä jokainen meistä voi alan eteen tehdä, on nauttia kulttuurista. Yleisöt eivät ole korona-ajan jäljiltä palanneet täysimääräisesti kulttuurin pariin. Tämänkin johdosta kannustan varauksetta kaikkia kulttuurin pariin, rohkaisee Honkonen.

Miten näette kulttuurin merkityksen kansalaisille levottomassa maailmassa?

– Kulttuuri luo pysyvyyden tunnetta turbulentissa maailmanajassa. Itselle tärkeä kirja, elokuva, musiikki tai vaikkapa kodin seinällä oleva maalaus voi tuoda lohtua ja varmuutta. Kulttuurissa ja taiteessa on ainutlaatuinen ihmisiä yhdistävä voima, joka ei katso aikaa, paikkaa tai välttämättä edes kieltä.

Laajemmassa merkityksessä kulttuuri on koko kansakunnan yhteistä, korvaamatonta pääomaa. Se on arvokkainta, mitä meillä on – ja ehdottomasti puolustamisen arvoista. Pienenä kansana ja kielialueena kysymys on suomalaisille erityisen tärkeä. Jos me suomalaiset emme luo suomalaista taidetta ja kulttuuria, ei sitä kukaan puolestamme tee.

Miten suomalainen taide ja kulttuuri mielestänne voi tällä hetkellä?

– Kulttuuriala on alkanut toipua rajusta korona-ajasta ja sen rajoitteista. Toipuminen on kuitenkin vasta alussa. Olen jatkanut edeltäjäni Antti Kurvisen aloittamaa kulttuurialan jälleenrakennustyötä. Tulevinakin vuosina tarvitsemme voimakasta sitoutumista alan toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Mikä on taiteen ja kulttuurin tarve muuttuvassa ja eriarvoisessa maailmassa?

– Yhä kasvava. Kulttuuri ja taide – niin niistä nauttiminen kuin itse tekeminen – kasvattavat empatiakykyä ja yhteisöllisyyden tunnetta. Taide on mitä oivallisinta tapa tutustua eri maailmoihin ja käsitellä vaikeita teemoja.

Miten voitaisiin parhaiten hyödyntää maailmalla suomalaisen taiteen ja kulttuurin huipposäämistä?

– Suomalainen taide ja kulttuuri ovat olleet maailmalla tunnettuja jo pitkään, joskin suuressa mittakaavassa ja suuren yleisön silmissä olemme toki pieni tekijä. Potentiaalia Suomella on valtavasti. Hyviä esimerkkejä näkyvistä aloista ovat mm. muotoilu ja arkkitehtuuri. Samoin vaikkapa suomalaiset kapellimestarit ovat tunnettuja, arvostettuja ja kysytyjä maailmalla.

Myös populaarin musiikin alueella on ollut läpimurtoja, joskin musiikin viennissä olemme esimerkiksi Ruotsista vielä paljon jäljessä. Arvioin kansainvälisen menestyksen tapahtuvan osaltaan hyvän kulttuurielämän infrastruktuurin avulla. Vaikkapa klassisen musiikin alalla se tarkoittaa muun muassa musiikkikoulutusta, joka meillä on ollut pitkään kehittynyttä ja laadukasta. Kun perusta ja tausta ovat kunnossa, huiput saavat mahdollisuuden nousta esiin – ja heitä voi odottaa nousevan entistä enemmän. Kulttuurielämän vireydestä ja rakenteista kannattaa ja pitää siis huolehtia.

Eräs rohkaiseva esimerkki on audiovisuaalinen ala, joka on viimeisen kymmenen vuoden aikana ottanut suuria harppauksia eteenpäin. Aiempaa useampi elokuva saa huomiota maailmalla ja menestyy kovissa kansainvälisissä kilpailuissa. Av-ala on luonteeltaan yhä globaalimpi – monet tuottajat ja alan muut toimijat ajattelevat jo lähtökohtaisesti kansainvälisesti. Suoratoistopalvelut ovat lisänneet kysyntää valtavasti. Kasvun ja menestyksen mahdollisuudet ovat suuret.

Mikä on tai olisi tänä vuonna paras kulttuuriteko?

– Parasta, mitä jokainen meistä voi alan eteen tehdä, on nauttia kulttuurista. Yleisöt eivät ole korona-ajan jäljiltä palanneet täysimääräisesti kulttuurin pariin. Tämänkin johdosta kannustan varaukselta kaikkia kulttuurin pariin. Kulttuuria ja taidetta luodaan nähtäväksi, kuultavaksi ja koettavaksi. Jokainen ostettu pääsylippu, kirjastosta lainattu teos ja sohvalta seurattu kotimaisen tv-sarjan jakso vahvistaa suomalaista kulttuurielämää.

Hallituksen panostus kulttuuriin vuonna 2023, kulttuurin määrärahat?

– Taiteen ja kulttuurin määrärahat vuoden 2023 talousarvion mukaan ovat kaikkiaan 599,4 milj. euroa. Merkittävä päätös hallitukselta oli kompensoida rahapelitoiminnan tuottojen vähennyksen täysimääräisesti.

Edelliseen vuoteen verrattuna määrärahan taso on hieman alempi, mikä johtuu ns. kertaluonteisten menojen päättymisestä. Varsinaista vähennystä ei siis tapahdu. Kertaluonteisia eriä olivat mm. Kansallisteatterin pienen näyttämön peruskorjaus ja kuntien yhteisen e-kirjaston kehittämisen jatkaminen.

Vuoden 2023 talousarvioesityksen liittyviä lisäyksiä ovat mm. Turun tuomiokirkon peruskorjauksen avustus 4 m€, näyttelypalkkioiden pysyvä lisäys 1 m€, taiteen perusopetuksen kehittäminen 2 m€, Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke Oulussa, yksityisen kopioinnin hyvityksen taso säilyttäminen, taiteilija-apurahojen ja taiteilijaprofessuuripurahojen lisäykset sekä lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset.

Museot ja niiden merkitys ajassa, mitä kehityskohteita sillä alueella voisi olla ja on?

– Museot ovat upea konsepti: niissä avautuvat monet ovet taiteeseen, tieteeseen ja historiaan. Ne lisäävät ymmärrystä maailmasta ja sen ilmiöistä.

Museokortti on mainitsemisen arvoinen, loistava kulttuuri-innovaatio. Se kannustaa hakeutumaan erilaisten museoelämysten pariin. Ja niitähän Suomessa riittää.

Painopisteenne tällä hetkellä ministerin työssänne?

– Opettajataustaisena vaikuttajana sivistys on minulle tärkeä teema. Ymmärrän sivistyksen laaja-alaisesti: paljon tutkintoja tai oppiarvoja suurempana kokonaisuutena. Sivistys on inhimillistä kasvua, sisältä kumpuavaa oman itsen kehittämistä yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Tiede- ja kulttuuriministerin keskeinen tehtävä on nähdäkseni sivistyksen edistämässä ja sen merkityksen korostamisessa – niin tieteen, taiteen kuin liikunnan ja nuorisotyön keinoin.

Milloin viimeksi kävitte taidenäyttelyssä ja museossa ja mitä käynnit niissä teille merkitsevät ja mitä ne antavat?

– Kävin Keravan Museokeskus Sinkassa. Käynnit ovat upea irtiotto arjesta menneisyyden hienoihin tarinoihin ja taiteen maailmaan.

Mikä on parasta suomalaisessa talvessa ja talvimatkailussa?

– Mielestäni hiihtäminen. Laduilla pääsee nauttimaan luonnosta ainutlaatuisella tavalla. Talven hiljaisuus ja luminen maisema rauhoittaa ja virkistää.